

Krajowa Reprezentacja Doktorantów

ul. Polna 50, pokój 601 00-644 Warszawa
Tel: (+48) 22 234 58 21 Faks: (+48) 22 234 58 22
www.krd.org.pl sekretariat.krd@wp.eu

Opinia

Zarządu Krajowej Reprezentacji Doktorantów

w sprawie

Strategii rozwoju szkolnictwa wyższego 2010-2020

- projektu środowiskowego FRP, KRASP, KRZaSP

Krajowa Reprezentacja Doktorantów z dużym zadowoleniem przyjęła fakt, iż problematyce rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce poświęcono tak wiele uwagi. Projekt strategii środowiskowej odczytujemy jako głos środowiska akademickiego, szczególnie wyczulonego na potrzeby tego sektora. Mamy nadzieję, że stanie się to podstawą do rzeczowej debaty nad koniecznymi reformami i przysłuży się do podniesienia jakości badań i kształcenia akademickiego w kraju.

Zarząd KRD wyraża nadzieję, iż powyższa strategia stanie się osią do dyskusji przy opracowywaniu finalnej rządowej (narodowej) strategii rozwoju szkolnictwa wyższego i pozytywnych zmian legislacyjnych w dziedzinie nauki w Polsce.

2 podpisów,
Przewodnicząca
Krajowej Reprezentacji Doktorantów
Kinga
mgr inż. Kinga Kurowska

Załącznik 1 - Opinia

Wstawiono, 25. kwietnia 2010

Krajowa Reprezentacja Doktorantów

ul. Polna 50, pokój 601 00-644 Warszawa
Tel: (+48) 22 234 58 21 Faks: (+48) 22 234 58 22
www.krd.org.pl sekretariat.krd@wp.eu

Załącznik 1

W poniższej opinii, jako Zarząd KRD odnosimy się do najważniejszych naszym zdaniem propozycji przedstawionych w Strategii, przy czym zagadnienia związane z doktorantami traktujemy z oczywistych względów priorytetowo.

1. Uznajemy potrzebę utrzymania egalitarności studiów I stopnia, rekrutacji na nie w oparciu o wyniki egzaminu maturalnego, przy jednoczesnym wskazaniu na konieczność koordynacji działań z systemem oświaty, tak aby absolwenci szkół średnich legitymujący się maturą rzeczywiście spełniali minimalne wymogi jakich oczekiwać należy od kandydatów na studentów. Propozycja wprowadzenia egzaminów na studia II stopnia, jako elementu zapewniającego równe prawa absolwentom z macierzystej jak i zewnętrznych uczelni jest sprawiedliwym rozwiązaniem. Ponadto pozwoli to na zachowanie wyższego poziomu nauczania oraz wykształcenia specjalistów w ramach danej dziedziny. Powyższe propozycje powinny stanowić próbę połączenia powszechnego dostępu do studiów na ich I stopniu, z próbą utrzymania pewnej elitarności, a przez to wysokiego poziomu na ich II stopniu.

2. W odniesieniu do propozycji zdobywania stopnia doktora w oparciu także o twórcze osiągnięcia związane z wykonywaną pracą zawodową, chcemy podkreślić, że nie powinna ona prowadzić do powstania 2 różnych typów stopnia doktora np. „zawodowego” i „akademickiego”. Bez względu na tryb zdobywania stopnia doktora, należy zapewnić mechanizmy gwarantujące, że wszystkie osoby o ten stopień ubiegające się będą reprezentowały wysoki poziom merytoryczny, a zatem będą mogły z formalnego punktu widzenia kontynuować dalej swoją karierę akademicką już po uzyskaniu stopnia doktora.

Krajowa Reprezentacja Doktorantów

ul. Polna 50, pokój 601 00-644 Warszawa
Tel: (+48) 22 234 58 21 Faks: (+48) 22 234 58 22
www.krd.org.pl sekretariat.krd@wp.eu

3. Bezdyskusyjna pozostaje kwestia wzmocnienia więzi świata nauki z gospodarką. Dotyczy to zarówno współpracy w zakresie kształcenia (w szczególności wyższego zawodowego), jak i prowadzenia badań i projektów naukowych dla podmiotów gospodarczych co winno być automatycznie połączone z pozauczelnianym finansowaniem. Wątpliwości budzą jednak chęć i możliwości polskich (bądź działających w Polsce) przedsiębiorców do rozwijania tak ścisłej kooperacji ze środowiskiem akademickim.

4. Z zadowoleniem przyjmujemy stwierdzenie, że „podstawowym elementem procesu kształcenia jest prowadzenie przez doktoranta – pod kierunkiem opiekuna – twórczej pracy badawczej”. Obawy budzi natomiast umasowienie studiów III stopnia, albowiem w polskich warunkach, nawet przy podniesieniu poziomu finansowania, wszelkie tego typu działania (a zwłaszcza powodujące nadmierną koncentrację doktorantów w pojedynczych jednostkach) prowadzą *de facto* do obniżenia poziomu kształcenia. Co więcej, rozwijanie jedynie bardzo silnych ośrodków badawczych prowadzących studia doktoranckie, nie może prowadzić do całkowitej likwidacji kształcenia na tym poziomie (jak i prowadzenia badań) w mniejszych ośrodkach o znaczeniu regionalnym. Młodzi naukowcy powinni bowiem tworzyć elitę nie tylko w wielkich miastach, ale także mniejszych ośrodkach akademickich (o ile oczywiście ośrodki te spełnią odpowiednie wymogi formalne).

5. W kwestii „przyśpieszonej ścieżki” dla najlepszych absolwentów studiów I stopnia chcemy podkreślić, że „scalenie” studiów II i III stopnia powinno jednak obejmować bezwzględny obowiązek realizacji wymogów programu studiów II stopnia (tzn. prowadzenie badań do przyszłej pracy doktorskiej, już na studiach II stopnia nie może zwalniać z zaliczenia programu tych studiów, co najwyżej można zrezygnować z przygotowania pracy magisterskiej). Po za tym należy stworzyć mechanizmy, które będą w stanie zagwarantować, iż naprawdę tylko najwybitniejsi licencjaci i inżynierowie będą mogli z tej formy kształcenia skorzystać.

Krajowa Reprezentacja Doktorantów

ul. Polna 50, pokój 601 00-644 Warszawa
Tel: (+48) 22 234 58 21 Faks: (+48) 22 234 58 22
www.krd.org.pl sekretariat.krd@wp.eu

6. Wprowadzenie Krajowych Ram Kwalifikacji i rezygnacja z kierunków studiów i przypisanych im minimum programowym należy uznać za właściwy kierunek zmian. Za słuszne uznajemy również, aby w przejściowym okresie pewne zawężone minima zachować.

Chcielibyśmy jednak wskazać na niebezpieczeństwo, iż jednostki przygotowujące własne programy studiów III stopnia mogą „przeciążyć” je nadmiernie dydaktyką, kosztem działalności badawczej. Także groźba wzorowania studiów doktoranckich na programach studiów niższych stopni jest bardzo realna i zaprzepaścić może istotę kształcenia doktorantów jaką powinna być pomoc w prowadzeniu badań. Bowiem badania winny być istotą studiów doktoranckich, zaś uczestniczenie w wykładach ma jedynie pomóc doktorantowi m.in. w rozwoju własnego warsztatu badawczego.

7. W odniesieniu do mechanizmów podnoszących i promujących nakłady na badania, chcemy zauważyć, że istnieje groźba pomijania nauk podstawowych, czy też tych dziedzin, które dla gospodarki pozostają „mało atrakcyjne”. W szczególności część nauk społecznych i humanistycznych. Budowanie nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy, nie może być bowiem ograniczane tylko do działań promujących aplikację wyników badań naukowych do przemysłu. Należy docenić siłę dynamiki rozwoju społecznego i ewolucji cywilizacji.

8. Szczególnie ważny pozostaje postulat wzmocnienia współpracy międzynarodowej jak i mobilności studentów, a zwłaszcza doktorantów i kadry akademickiej. Godna uwagi jest propozycja wypracowania mechanizmów promujących międzynarodowe projekty badawcze z udziałem doktorantów, a wręcz tworzenie międzynarodowych programów studiów doktoranckich.

9. Z dużą satysfakcją przyjmujemy postulat poprawy warunków działalności KRD oraz zagwarantowania jej niezależności (m.in. poprzez zabezpieczenie finansowania). Cieszymy się, że dotychczasowe działania KRD oraz PSRP uznane zostały za bardzo

Krajowa Reprezentacja Doktorantów

ul. Polna 50, pokój 601 00-644 Warszawa
Tel: (+48) 22 234 58 21 Faks: (+48) 22 234 58 22
www.krd.org.pl sekretariat.krd@wp.eu

pozytywne. W kontekście wprowadzania Krajowych Ram Kwalifikacji oraz propozycji oceny studiów III stopnia przez PKA (czy też PKAiUA) istotnym jest zapewnienie w tym gremium reprezentacji środowiska doktorantów, na wzór udziału przedstawicieli studentów.

10. Za niezmiernie istotne uznajemy jasne i precyzyjne uregulowanie relacji uczelnia-student, ale też uczelnia- doktorant i uczelnia – pracownik. Student, czy doktorant, nie tylko opłacający czesne, powinien mieć jasną sytuację czego może wymagać od uczelni, oraz do czego się zobowiązuje. W szczególności ważne jest to z punktu widzenia doktorantów, których status faktycznie zawiera elementy statusu studenta jak i pracownika akademickiego.

11. Dostrzegamy nagłą potrzebę podniesienia poziomu finansowania szkolnictwa wyższego, a przede wszystkim badań (!). Postulat wprowadzenia rozwiązań promujących finansowanie działalności uczelni przez podmioty gospodarcze uznajemy za słuszny. Natomiast mamy liczne zastrzeżenia do wprowadzenia opłat za wszystkie studia na poziomie 25% średnich kosztów kształcenia. Biorąc pod uwagę postulat utrzymania powszechności studiów I stopnia, w perspektywie najbliższych kilkunastu lat należałoby utrzymać ich nieodpłatny (z pkt. widzenia studenta oraz ustawy zasadniczej) charakter w trybie stacjonarnym (z ewentualnymi opłatami za dodatkowe usługi jak dotychczas, powtarzanie roku etc.). Wprowadzenie czesnego nawet na wspomnianym poziomie 25% kosztów kształcenia mogło by być etapowo wprowadzane, ale na studiach II stopnia (przy czym pozostaje istotny problem kierunków o charakterze jednolitym). Studia stacjonarne III stopnia ze względu na ich charakter muszą pozostać nieodpłatne. Co więcej stypendia doktoranckie nie mogą być traktowane jako „wynagrodzenie” za prowadzenie zajęć dydaktycznych. Doktoranci obciążeni dydaktyką winni być zatrudniani na uczelni (np. na część etatu) , lub opłacani w drodze umów cywilno-prawnych. Należy również wskazać na fakt, iż okres studiów III stopnia choć wliczany w okres składkowy powoduje, iż doktoranci nie pracujący zawodowo, „tracą” formalnie 4 lata opłacania choćby składek do OFE.

Krajowa Reprezentacja Doktorantów

ul. Polna 50, pokój 601 00-644 Warszawa
Tel: (+48) 22 234 58 21 Faks: (+48) 22 234 58 22
www.krd.org.pl sekretariat.krd@wp.eu

12. Dobrym pomysłem jest stworzenie listy kryteriów wymaganych do stypendium naukowego dla studentów w miejsce jedynie średniej ocen. Podobne rozwiązanie *de facto* już jest stosowane przy przyznawaniu stypendium naukowego dla doktorantów.
13. Punkty ECTS na studiach doktoranckich uważamy za zbędne, gdyż system ten jest nieadekwatny do oceny pracy naukowej doktoranta. Punkty ECTS można pozostawić co najwyżej do oceny zaliczanych przez doktoranta egzaminów, czy lektoratów. Należy jednocześnie uświadamić jednostkom prowadzącym studia doktoranckie, iż w odróżnieniu od studiów I i II stopnia nie jest wymagane uzyskanie 60 pkt. ECTS rocznie (RGSW zaleca by cały program studiów doktoranckich miał 45-60 pkt. ECTS).

Opracowali:
mgr Sylwia Serwońska
mgr Jacek Lewicki